स्थानीय तहका असल अभ्यास र सिकाई सम्बन्धी अनुभव
आदान प्रदान कार्यक्रम
अर्जुनधारा नगरपापालिका
को प्रस्तुती
झापा जिल्ला कोशी प्रदेश

आ.व. २०८१/०८२

परिचय

❖भौगौलिक क्षेत्रफल :- १०९.८६ वर्ग कि.मि.,

समुद्ध सतहदेखि ११८.८३ देखि ४२८ मि. उचाइ सम्म रहेको ।

❖सिमाना :- उत्तरमा इलामको माइ नगरपालिका रोङ गा.पा पूर्वमा मेची नगरपालिका दक्षिणमा विर्तामोड नगरपालिका र पश्चिममा कन्काइ नगरपालिकासंग सिमाना जोडिएको ।

❖जनसँख्या :- ८४०१८   घरधुरी :- २०९३५   कृषि क्षेत्र   :- ७० प्रतिशत

❖ऐतिहासिक एवम पवित्र धार्मिक स्थल :-अर्जुनधारा जलेश्वर धामको नाममा नगरपालिकाको नामाकरण गरिएको । (२०७३ चैत २७ गते)

❖ मुख्य भाषा, जातजाति :-बाह्रमण, क्षेत्री, राजवशी , गुरुङ्ग, मगर, तामाङ्ग, राइ, लिम्बु, कामी, दमाइ, नेवार, सन्यासी, सन्थाल

❖मुख्य खाद्य वाली :- धान, मकै , गहुँ , तोरी, उखु, सुपारी, चिया,

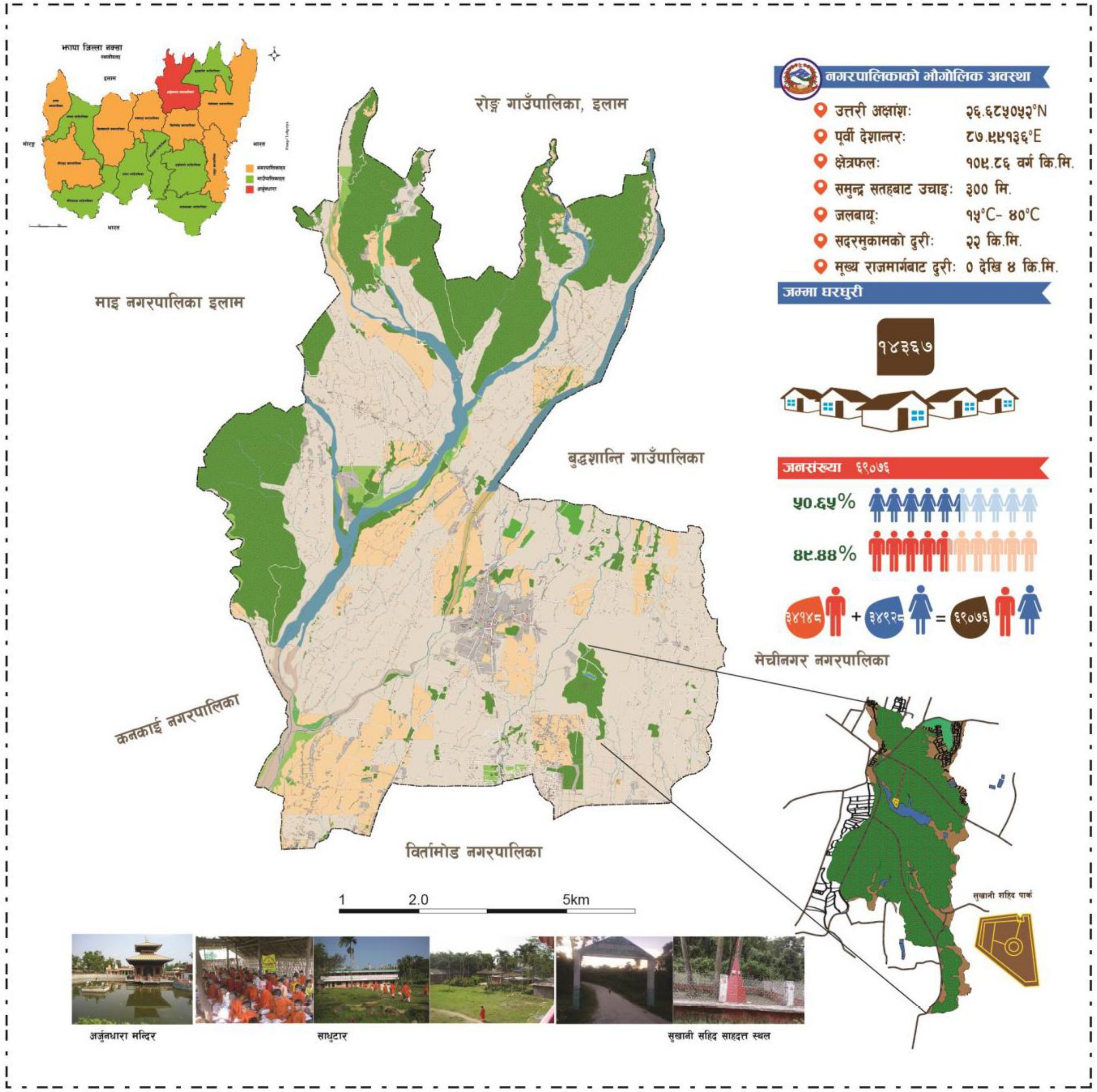

स्थानीय तहको समग्र अवस्थाको विवरण

सि.नं	विवरण	अवस्था
१	जनशक्ति व्यवस्थापन	क. जम्मा स्वीकृत दरवन्दी: ८६ पदपूर्ति: ८२ रिक्त:५ ख. कर्मचारी समायोजन पश्चात O & M सर्वेक्षण गरी प्रतिवेदन स्वीकृत भएको
२	प्रशासकीय भवन र पहुँच	क. प्रमुख प्रशासकीय भवनः वनेको वा भएको /नवनेको वा नभएको। भएको ख. आफ्नै वडा कार्यालय: भएको वडा संख्या ११ नभएको वडा संख्या ० ग. वडा केन्द्रसम्म सडक पुगेको वडाको संख्या ११ नपुगेको वडा संख्या ०
३	कानून निर्माणको अवस्था	क. ऐनको संख्याः १५ ख. नियमावलीको संख्याः ५ ग. कार्यविधि/मापदण्ड/निर्देशिकाको संख्याः १९
४	विभिन्न योजना तथा दस्तावेज निर्माणको अवस्था	क आवधिक योजनाः बनेको प्रथम ख वार्षिक बजेटसँगै तोकिएको ढाँचा अनुरुप मध्यमकालिन खर्च संरचना:नबनेको ग. स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरणः बनेको घ. भूउपयोग योजनाः नवनेको। ङ. स्थानीय भवन निर्माण मापदण्डः नवनेको। च. राजस्व सुधार कार्ययोजनाः बनेको। छ. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीः नवनेको।

स्थानीय तहको समग्र अवस्थाको विवरण

सि.नं	विवरण	अवस्था
५	स्थानीय तहको मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन प्रणालीको प्रयोग	क. स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कनको प्राप्ताङ्क .... (गुणस्तर परीक्षण पश्चात) ख. स्थानीय तहको वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनको प्राप्ताङ्क .... ग. मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानीय तहको प्रगति अनुगमन प्रणालीमा विवरण प्रविष्टीः भएको
७	न्यायिक समिति सम्वन्धी	क. दर्ता भएका उजुरी/गुनासो संख्याः ख. कारवाही वा फछ्यौंट भएका उजुरी संख्याः ग. कारवाही वा फछ्यौंट भएका मध्ये पुनरावेदनमा गएका संख्याः
८	वेरुजु सम्वन्धी	क. आ.व. २०८१/८२ सम्मको कायम कुल वेरुजु रकम (रु. हजारमा) ९३६६०४५८ ख. आ.व. २०८१/८२ मा फछ्यौंट भएको वेरुजु रकम (रु. हजारमा) ० (फछ्यौंट प्रतिशतः) ग. आ.व. २०८२/८३ मा फछ्यौंट गर्नुपर्ने कुल वेरुजु रकम (रु. हजारमा) ९३६६०४५८
९	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	क. दमकल सेवाको उपलब्धताः अन्य स्थानीय तहसँगको सहकार्यको व्यवस्था भएको। ख. फोहोर प्रशोधन केन्द्र: भएको तर पूर्ण सञ्चालनमा नआएको ग. स्यानीटरी ल्याण्डफिल साईटः भएको अस्थायी प्रकृति

स्थानीय तहको समग्र अवस्थाको विवरण

सि.नं	विवरण	अवस्था
१०	सेवा प्रवाह, पारदर्शिता र जवाफदेहिता	क. अनलाईन मार्फत प्रदान गरिएको सेवाको संख्याः ४ (राजश्व संकलन, व्यत्तिगत घटना दर्ता, अपाङ्गता परिचय पत्र, नागरिकता सिफारिश) (डिजीटल गभर्नेन्स फ्रेमवर्कले तोकेका मध्ये) ख. नागरिक वडापत्रः भएको ग. सूचना अधिकारीः तोकेको घ. गुनासो व्यवस्थापन, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण र सामाजिक परीक्षणको लागि कानूनी व्यवस्थाः भएको ङ. निगरानी निकाय तथा कार्यालयमा प्राप्त उजुरी/गुनासो संख्या ० फछ्र्यौट संख्याः ०
११	अभियानमूलक कार्यक्रम	क. वालमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएको वडाको संख्याः नभएको ख. पोषणमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएको वडाको संख्याः नभएको ग. वालश्रम मुक्त स्थानीय तह घोषणा भएको वडाको संख्याः नभएको

आर्थिक वर्ष (२०८१/८२) को खुद आम्दानी र खर्चको विवरण

रकम रु. मा

स्रोतको किसिम		खुद प्राप्त भएको	खर्च	खर्च प्रतिशत
वित्तीय समानीकरण अनुदान	सङ्घ	१५६४५०८००	१५६३७३४०४.११	९१.७१
	प्रदेश	१०९१८०००	१०७२९७६५.३०	९८.२७
सशर्त अनुदान	सङ्घ चालु	२७८१८००००	२५५२३६०१०	९१.६५
	संघ पुजीगत	६१२००००००	५०५५९९३१	४९.१८
	प्रदेश चालु	८५६२०००	८२२९४८४	९६.११
	प्रदेश पुजीगत	२०४५००००	१८३८६०८३	८९.९०
समपुरक अनुदान	सङ्घ	१४००००००	१४००००००	१००
	प्रदेश	११३८८५५७	११३८८५५७	१००
विशेष अनुदान	सङ्घ	६४०२५७७	६४०२५७७	१००
	प्रदेश	०	०	
राजश्व बाँटफाटबाट प्राप्त	संघ	११५६२३६७१.५२	११५६३७४०९.५१	८९.२९
	प्रदेश	६५१७४६०३.७३	६१०९९३४१.८०	९९.१०

आर्थिक वर्ष (२०८१/८२) को खुद आम्दानी र खर्चको विवरण

रकम रु. हजारमा

स्रोतको किसिम		खुद प्राप्त भएको	खर्च	खर्च प्रतिशत
रोयल्टी				
राजस्व वाडँफाडँ		१८२७७८२७४	१७६७०१०००	९६.६७
आन्तरिक स्रोत		६९३३१७०७		
ऋण			१०३७२११४.६६	९०.८८
अन्य (अ.ल्या. भए खुलाउने)		४६२७३८४२.७९		
जम्मा				

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मुख्य उपलब्धीहरु

सि. नं	सूचक	वेसलाईन (आ.व. २०८०/८ सम्मको अवस्था)	आ.व. २०८१/८२ को प्रगति	आ.व. २०८१/८२ को सम्मको अवस्था
१	स्थानीय तह भित्र निर्मित स्थानीय सडक (कालोपत्रे) कि.मी.	१७.८२	२५.५५	
२	स्थानीय तह भित्र निर्मित स्थानीय सडक (खण्डास्मित) कि.मी.	५१	१७	
३	स्थानीय तह भित्र निर्मित स्थानीय सडक (धुले) कि.मी.	१२	०	
४	स्थानीय सडक पुल निर्माण (संख्या)	२४	११	
५	झोलुङ्गे पुल निर्माण (संख्या)	८	१	
६	सिंचाई कुलो निर्माण (कि.मी.)	६.८३	२.५	
७	सिंचाई सुविधा पुगेको जमिनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	७५	२५३	
८	स्थानीय तहमा दर्ता/सूचीकृत भएका उद्योग/फार्मको संख्या	५३८	४२	
९	सामुदायिक विद्यालयको (माथिल्लो तहमा भर्ना हुन योग्य हुनेगरी) SEE उत्तिर्ण दर	२६.९९		
१०	आधारभूत तहको खानेपानी पुगेको घरधुरी प्रतिशत	९८	९९	
११	आधारभूत तहको सरसफाई पुगेको घरधुरी प्रतिशत	९२.५	९५	
१२	रोजगार सूचना केन्द्रमा सूचीकृत वेरोजगारको संख्या	९०३	१६७	

विषय क्षेत्रगत विनियोजन र खर्चको अवस्था

रकम रु. मा

सिनं	विषय क्षेत्र	वार्षिक विनियोजित बजेट	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	कैफियत
१	आर्थिक विकास	९०२८५३५२	८३७०४१५७	९२.७१	
२	सामाजिक विकास	४२६३१८७९०	३५१२३३२१०	८२.३९	
३	पूर्वाधार विकास	३२१०६५६६३	२९३५८९०३९	९१.४४	
४	वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	१४४१००००	१३५०१६७९	९३.७०	
५	सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास	११२६१०००	७६०६९९२	६७.५५	
	जम्मा				

स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

बजेटको आधारमा:

क्र.सं.	बिबरण	आ.व. २०८१/८२ को योजना संख्या
१.	५० लाख भन्दा बढी बजेटको आयोजना	८
२.	२५+ देखि ५० लाखसम्मको आयोजना	१०
३.	५+ देखि २५ लाखसम्मको योजना	६९
४.	५ लाखसम्म बजेटको आयोजना	२८४
	जम्मा	३७१

कार्यान्वयन तह/क्षेत्रको आधारमा:

क्र.सं.	बिबरण	आ.व. २०८१/८२ को योजना संख्या
१.	गाउँ/नगरपालिका स्तरीय	९९
२.	वडास्तरीय	२७२
	जम्मा	३७१

योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन विधि:

क्र.सं.	बिबरण	आ.व. २०८१/८२ को योजना संख्या
१.	उपभोक्ता समिति मार्फत	२९८
२.	निर्माण व्यवसायी मार्फत	३१
३.	अन्य	४२
	जम्मा	३७१

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सम्पादित उल्लेखनिय कार्यहरु

क) शनिश्चरे बजार सौन्दर्यकरण ।

ख) शनिश्चरे अस्पताल १५ शैयाको निर्माण ।

ग) एकिकृत विपद व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना ।

घ) कन्काइ विर्ता अर्जुन बायोग्यास उत्पादन तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

ङ) पशु अस्पताल निर्माण ।

च) सुखानी शहिद स्मृति पार्क, हलुवागढ परापर्यटन तथा कैदले वनवाटिका स्तरउन्नति ।

छ) महानन्द चोक माता मन्दिर सडक निर्माण ।

उल्लेखनिय कार्यहरु मध्ये अनुकरणीय कुनै एक अभ्यासको विस्तृतीकरण

देहाय बमोजिमको विषयवस्तु समेटिने गरी वढीमा ३ Slide मा नबढ्ने गरी अघिल्लो Slide मा उल्लिखित असल अभ्यास मध्ये कुनै एक असल अभ्यासको विस्तृत विवरण उल्लेख गर्ने ।

- विषयको शीर्षक (असल अभ्यासको नाम): कफर ड्याम निर्माण (ढुङ्गाको बांध)
- पूर्व अभ्यास तथा अनुभव :- प्राकृतिक रुपमा नै नदि वहाव भइरहेको अवस्था ।
- परिवर्तन गरिएको मूख्य पक्षहरु (Main Interventions for Change - के/किन/ कसरी?) र नयाँ Intervention पछि लाभग्राहिले महसुस गरेको परिवर्तन :- स्थानीय जनसहभागिता जुटाई सफल प्रयोग भएको ।
- मूख्य सिकाई :- सिचाइ खानेपानी तथा नदिजन्य पदार्थ संकलनमा योगदान पुगेको ।
- भावी योजना :- यस प्रकारका योजना निरन्तरता दिने कार्ययोजना भएको ।

उल्लेखनिय कार्यहरु मध्ये अनुकरणीय कुनै एक अभ्यासको विस्तृतीकरण

क) अर्जुनधारा नगरपालिका विपदको दृष्टिले अति सवेदनशिल नगर भएको हुदाँ बार्षिक रुपमा खोलामा आउने बाढीले नदि कटान गरी धनजनको क्षतिका साथै खानेपानी तथा सिंचाइका मुहानहरु भत्काउने हुदाँ सो को पुन निर्माण गर्नका लागि बार्षिक रुपमा ठुलो धनराशी खर्च भएकाले त्यसलाइ स्थानीय स्रोत र साधनको भरपुर परिचालन गरी स्थानिय जनसहभागिता जुटाइ कफर ड्याम सहित सिंचाई योजना (Dam With Irrigation) सञ्चालन गरिएको छ। यसबाट नदिजन्य पदार्थ थुप्रिन (Deposit)गइ सिंचाइ तथा खानेपानीको मुहान संरक्षणमा ठुलो योगदान पुगेको छ। यसबाट हजारौ कृषक तथा जनताहरु लाभान्वित भएका छन्।

स्थानीय तहले अनुभूत गरेका प्रमुख समस्या

क) प्राकृतिक स्रोतको उपयोग एवम व्यवस्थापन ।

ख) प्राकृतिक प्रकोप समस्या (बाढी, हात्तिआंतक, खेती योग्य जमिन कटान)

ग) विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार जिर्ण हुदै जानु ।

घ) संघीय एवम प्रदेश सरकारबाट समयमानै बजेट सुनिश्चित नहुनु । (हलुवागढ पर्यार्यटन योजना कार्यान्वयनमा समस्या)

सङ्घीय सरकारसँग अपेक्षा

- क) विपदबाट क्षतिग्रस्त विरिङ पुल निर्माण र तटबन्धन ।
- ख) Dam With Irrigation
- ग) विरिङ करिडोर बाइपास सडक निर्माण ।

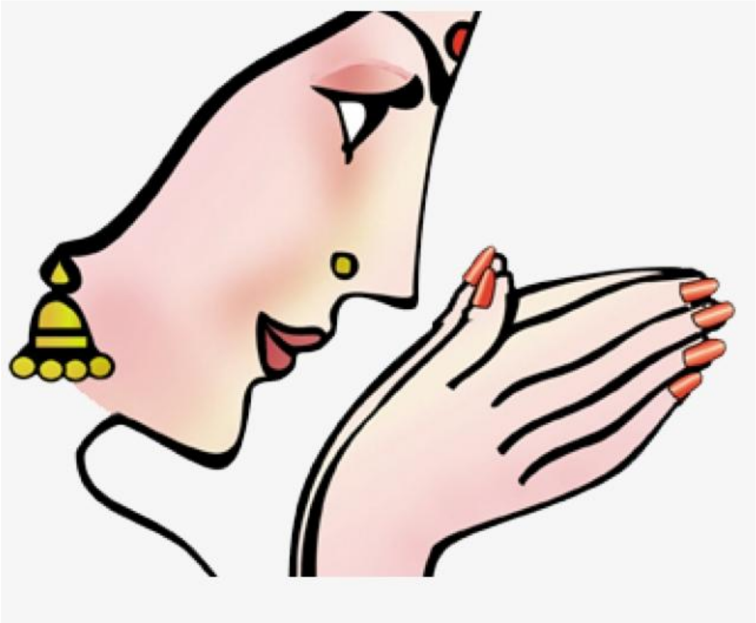

धन्यवाद ।